

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001773

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-05-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Холодкова Олена Сергіївна

2. Olena Kholodkova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6596-9953

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 01-07-2024

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 5678

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Поетика сольних та ансамблевих скрипкових творів Г. Ф. Телемана в контексті барокової риторики
2. The Poetics of G. Ph. Telemann's Works for Violin Solo and Ensemble in the Context of Baroque Rhetoric

Реферат:

1. Дисертація присвячена дослідженню поетики вибраних сольних та ансамблевих скрипкових творів Г. Ф. Телемана. Наразі доробок композиторів епохи Бароко, в тому числі, Г. Ф. Телемана, викликає неабиякий інтерес з боку теоретиків та інструменталістів, що вимагає компетентного, а отже, історично інформованого підходу до виконання його музики і обумовлює звернення музикантів до вивчення поетики творів епохи Бароко, невід'ємною частиною якої є система музичної риторики. Мета дослідження – розкриття поетики ансамблевих скрипкових творів Г. Ф. Телемана крізь призму риторичного канону та засобів риторичної виразності, які він забезпечує. Об'єкт дослідження – барокова риторика, його предмет – принципи втілення барокової риторики в інструментальних творах Г. Ф. Телемана. Наукова новизна отриманих результатів полягає у виявленні шляхів формування концепції музичної риторики в історичних джерелах; обґрунтуванні аналітичної концепції риторичного канону в музиці та формулюванні загальної дефініції музичної риторики;

здійсненні диференціації риторичної та семіотичної систем; розкритті принципів поетики в скрипкових фантазіях, дуетних скрипкових сонатах та концертах для чотирьох скрипок без супроводу Г. Ф. Телемана крізь призму барокової риторики; визначенні форми і методів реалізації риторичного *inventio* в скрипкових фантазіях композитора, а також демонстрації принципів реалізації засобів фігуративної та ономапопеїчної риторики на прикладі його Концертів для чотирьох скрипок без супроводу. В дійсній дисертації набули подальшого розвитку вивчення аспектів музичної риторики та дослідження поетики скрипкової сольної та ансамблевої музики Г. Ф. Телемана. У Розділі 1 – «Музична риторика в контексті барокової поетики» – було розглянуто вибрані музично-теоретичні трактати XVII – XVIII століть з метою виявлення різноманітних підходів до предмету музичної риторики (1.1.). Було проведено аналіз концепцій музичної риторики в працях дослідників XX – XXI століть (1.2.), обґрунтовано аналітичну концепцію риторичного канону та, з урахуванням його елементів в музичному контексті, запропонувано загальну дефініцію музичної риторики (1.3.). З метою спростування стереотипного розуміння музичної риторики як збору риторичних фігур та зворотів, за якими закріплюється глибока афективна семантика, в дійсній праці була проведена диференціація риторичної та семіотичної систем (1.4.). У Розділі 2 – «Фантазії для скрипки соло Г. Ф. Телемана в контексті барокової риторики» – було досліджено витоки та історію розвитку жанру фантазії (2.1.). Ґрунтовний аналіз поетики опусу 12 фантазій для скрипки соло без басу Г. Ф. Телемана дозволив запропонувати типологію скрипкових фантазій (2.2.). З огляду на внутрішнє характерне жанрове наповнення кожного зразка, було виокремлено три типи фантазій: фантазії сюїтного типу (2.3.), фантазії сонатного типу (2.4.), та фантазії типу змішаної структури (2.5.). Дослідження цих скрипкових творів Г. Ф. Телемана виявило шляхи втілення риторичного *inventio* і наслідування окремих елементів *stylus fantasticus*. Розділ 3 – «Риторика в ансамблевій музиці Г. Ф. Телемана» – був присвячений дослідженню опусів шести Сонат для двох флейт або скрипок без басу, а також чотирьох Концертів для чотирьох скрипок без басу. Було проведено огляд контексту створення дуетних сонат (3.1.). Риторичний аналіз шести сонат для двох флейт або скрипок без басу (3.2.) продемонстрував, що в цьому опусі композитор дотримується стабільності в організації циклу і зверненні до риторичних засад. Концерти для чотирьох скрипок без басу стали не тільки прикладом втілення композиторського *inventio* як винахідливості, але також виявилися широкою областю застосування засобів фігуративної та ономапопеїчної риторики (3.3.). У Висновках дисертації було розкрито багатогранність та значущість принципів музичної риторики як в побудові композиції творів епохи Бароко, так і в контексті аналізу скрипкової камерної музики Г. Ф. Телемана. Риторичний аналіз скрипкових сольних та ансамблевих творів Г. Ф. Телемана дозволив виокремити риторичні засоби, до яких звертався композитор, шляхи їх практичного втілення в музичному тексті, що не лише сприяло розумінню поетики цих творів, яка включає аспекти композиції, стилю, побудови, форми твору і реалізується за допомогою риторичної системи, але й послужило розкриттю проблем взаємодії риторики та музики.

2. The current thesis is focused on the study of the poetics of selected solo and ensemble violin works by G. Ph. Telemann. Today, the works of Baroque composers, including G. Ph. Telemann, arouse significant interest among theorists and instrumentalists, which requires a competent and, therefore, historically informed approach to the performance of his music and determines the appeal of musicians to the study of the poetics of Baroque works, an integral part of which is the system of musical rhetoric. The aim of the study is to reveal the poetics of G. Ph. Telemann's ensemble violin works through the perspective of the rhetorical canon and the instruments of rhetorical expression, which it provides. The object of the study is baroque rhetoric; the subject is the principles of embodiment of baroque rhetoric in instrumental works by G. Ph. Telemann. The scientific novelty of the results obtained is to reveal the ways of forming the concept of musical rhetoric in historical sources; to substantiate the analytical concept of the rhetorical canon in music and to develop a general definition of musical rhetoric; to differentiate rhetorical and semiotic systems; to reveal the principles of poetics in the violin fantasies, duo violin sonatas and concertos for four violins without bass by G. Ph. Telemann through the prism of baroque rhetoric; to determine the form and methods of realization of rhetorical *inventio* in the composer's violin fantasies, as well as to demonstrate the principles of realization of figurative and onomatopoeic rhetoric on the example of his Concertos for four solo violins. The present thesis has further developed the study of aspects of musical rhetoric

and the study of the poetics of G. Ph. Telemann's solo and ensemble violin music. In Chapter 1 – “Musical Rhetoric in the Context of Baroque Poetics” – the selected music-theoretical treatises of the 17th–18th centuries were studied in order to discover and study various approaches to the subject of music rhetoric (1.1). In this thesis, it has been analyzed the concepts of musical rhetoric in the studies of researchers of the 20th–21st centuries (1.2), the analytical concept of the rhetorical canon has been developed and, taking into account its elements in the musical context, a general definition of musical rhetoric has been proposed (1.3). In order to refute the stereotypical understanding of musical rhetoric as a collection of rhetorical figures and passages that are based on deep affective semantics, the current work differentiates between rhetorical and semiotic systems (1.4.). In Chapter 2 – “Fantasies for Violin Solo by G. Ph. Telemann in the Context of Baroque Rhetoric” – the origins and history of development of the fantasia genre were examined, some of its examples in the works of G. Ph. Telemann's predecessors and contemporaries were analyzed (2.1). A comprehensive analysis of the poetics of G. Ph. Telemann's 12 fantasies for solo violin without bass allowed us to suggest a typology of violin fantasies (2.2.). Taking into account the internal characteristic genre content of each sample, three types of fantasies were distinguished: suite-type fantasies (2.3.), sonata-type fantasies (2.4) and mixed-structure fantasies (2.5). The study of these violin works by G. Ph. Telemann revealed the ways of implementing rhetorical inventio and imitating some elements of stylus fantasticus. Chapter 3 – “Rhetoric in the Ensemble Music of G. Ph. Telemann” – was focused on the study of the opus of six Sonatas for two flutes or violins without bass and four Concertos for four violins without bass. The context of duo sonatas was reviewed (3.1.). The rhetorical analysis of the six sonatas for two flutes or violins without bass (3.2) demonstrated that in this opus the composer adheres to stability in the organization of the cycle and the appeal to rhetorical principles. The Concertos for Four Violins without Bass not only became an example of the embodiment of the composer's inventio as inventiveness, but also proved to be a wide area of applying the instruments of figurative and onomatopoeic rhetoric (3.3). In the Conclusions of the thesis, the versatility and significance of the principles of musical rhetoric were revealed both in the construction of the composition of Baroque works and in the context of the analysis of violin chamber music by G. Ph. Telemann. The rhetorical analysis of violin solo and ensemble works by G. Ph. Telemann revealed the range of rhetorical instruments used by the composer, the ways of their practical implementation in the musical text, which not only helped to comprehend the poetics of these works, which includes aspects of composition, style, structure, form of the work and is realized through the rhetorical system, but also served to reveal the problems of interaction between rhetoric and music.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Холодкова О. С. Системи риторики та семіотики в аналізі світської інструментальної музики епохи Бароко. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, 69, С. 7-39.
- Холодкова О. Риторичне inventio в дуетних сонатах Г. Ф. Телемана. Музичне мистецтво і культура, 2(33), Одеса, С. 152-162.
- Холодкова О. С. Концерти для чотирьох скрипок без басу Г. Ф. Телемана в аспекті ономапоєїчної та фігуративної риторики. Аспекти історичного музикознавства, 24, Харків, С. 54-71.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ващенко Олена Вікторівна
2. Olena Vashchenko

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0130-7568

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жарков Олександр Миколайович
2. Oleksandr Zharkov

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0196-2933

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Анастасія Ігорівна
2. Anastasiia Kravchenko

Кваліфікація: д. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6706-7937

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельник Алла Олексіївна
2. Alla Melnyk

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5811-8958

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савченко Ганна Сергіївна
2. Hanna Savchenko

Кваліфікація: к.мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9845-0450

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Ніколаєвська Юлія Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Ніколаєвська Юлія Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна